

แนวทางการผลักดันและขับเคลื่อนเกษตรผสมผสานในสวนยางยั่งยืน
ภายใต้ โครงการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ แผนงานความมั่นคงทางอาหาร
ประเด็นการขับเคลื่อนนโยบายเกษตรผสมผสานในสวนยางพารา

หน่วยงานสนับสนุน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

หน่วยงานรับผิดชอบ สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

หน่วยงานร่วมดำเนินการ การยางแห่งประเทศไทยเขตภาคใต้ตอนบน ตอนกลาง และตอนล่าง
 สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.)
 สถาบันวิชาการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร และมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
 เครือข่ายเกษตรและอาหารเพื่อสุขภาพภาคใต้
 ภาคประชาสังคม เครือข่ายสมัชชาสวนยางยั่งยืนภาคใต้ เครือข่ายเกษตรและอาหาร 14
 จังหวัดภาคใต้ สมาคมประชาสังคมชุมพร เกษตรกรเป้าหมาย

ที่มาความสำคัญของปัญหา

สถานการณ์ความมั่นคงทางอาหาร พบว่า ภาคใต้มีพื้นที่ทั้งหมดจำนวน 46,155,000 ไร่ มีพื้นที่เกษตรทั้งหมดจำนวน 21,748,100 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 47.12 พื้นที่ทำเกษตรส่วนใหญ่เป็นการทำสวนยางพาราจำนวน 13,508,158 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 62.11 รองลงมาเป็นปาล์มน้ำมันจำนวน 5,183,324 ไร่ ข้าวนาปีจำนวน 783,406 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.60 ข้าวนาปรังจำนวน 99,920 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.46 สรุปได้มีพื้นที่ทำการเกษตรเชิงเดี่ยว ยางและปาล์มน้ำมัน จำนวนถึง 18,691,482 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 85.94 ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด แต่พื้นที่ปลูกพืชอาหาร เช่น ข้าวนาปี และนาปรังมีเพียง 883,326 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.06 ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด (อ้างอิงข้อมูล: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2562 (<http://mis-app.oae.go.th> เข้าถึง ณ วันที่ 6 กันยายน 2564) พื้นที่เกษตรอินทรีย์คิดเป็นร้อยละ 3.07 ของพื้นที่การเกษตรของภาคใต้ แยกรายจังหวัด ดังนี้

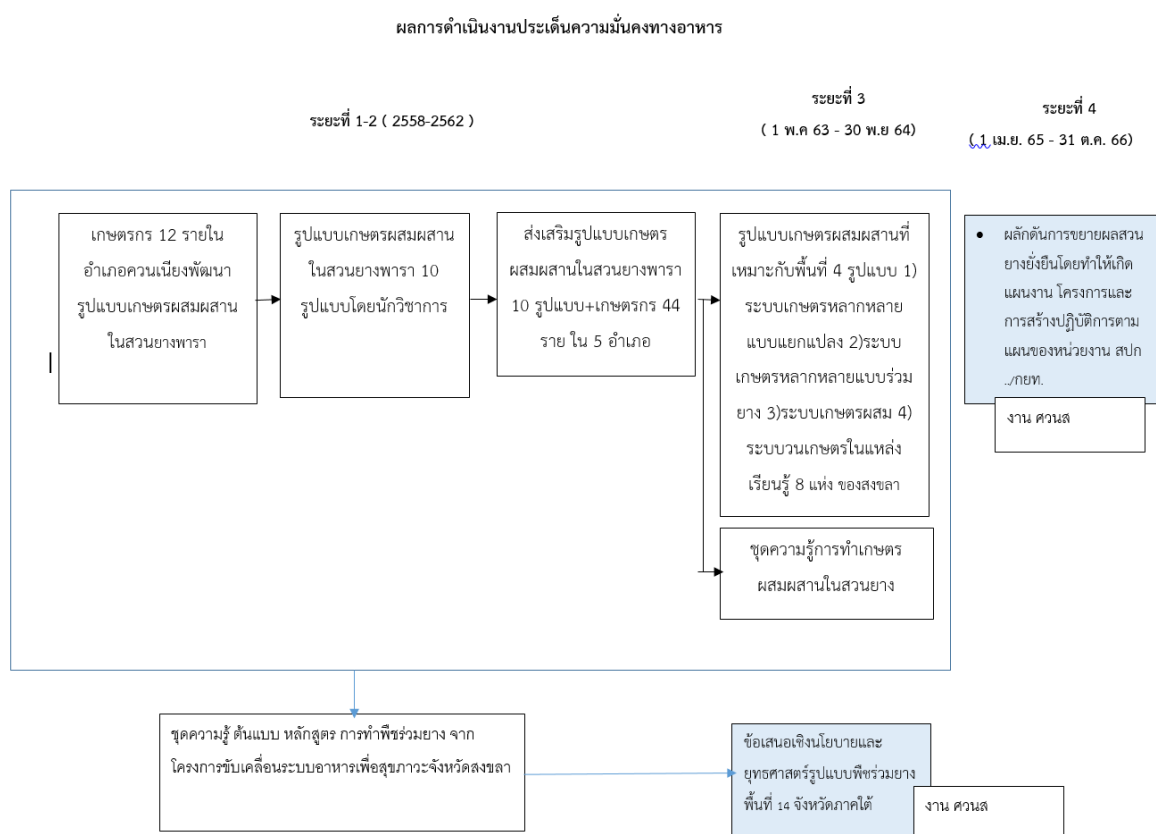
จังหวัด	พื้นที่เกษตรอินทรีย์ (ไร่)	จังหวัด	พื้นที่เกษตรอินทรีย์ (ไร่)
ชุมพร	3,403.99	พัทลุง	40,650.66
ตรัง	12,047.35	ภูเก็ต	3,568.29
นครศรีธรรมราช	113,789.8	ยะลา	14,170.05
นราธิวาส	4,296.25	ระนอง	3,403.99
ปัตตานี	18,988.27	สงขลา	281,715.53
พังงา	3,403.99	สตูล	38,329.92
สุราษฎร์ธานี	21,499.03	รวมพื้นที่เกษตรอินทรีย์ทั้งหมด 562,799.61	

ที่มา ดัดแปลงจากฐานข้อมูลกลางเกษตรกรที่ได้รับใบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 ข้อมูล ณ วันที่ 6 กันยายน 2566

จากสถานการณ์ปัญหาข้างต้น สถาบันนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ ขับเคลื่อนงานวิชาการประเด็นความมั่นคงทางอาหาร ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 ภายใต้หลักคิดของการทำงาน คือ การเพิ่มพื้นที่อาหารปลอดภัยในพืชเชิงเดี่ยว โดยเฉพาะสวนยางพารา เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางอาหาร เพิ่มพื้นที่การทำเกษตรปลอดภัยหรืออินทรีย์ เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ของเกษตรกร เพื่อการเข้าถึงอาหารปลอดภัยชุมชน รายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น รายจ่ายด้านอาหารลดลง เกิดการจัดการทรัพยากรดิน น้ำ จากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิตจากแบบเคมีมาเป็นการผลิตแบบปลอดภัยหรืออินทรีย์ โดยมีหน่วยงานภาคีเครือข่ายที่ร่วมขับเคลื่อนการดำเนินงาน การยางแห่งประเทศไทย (กยท.) สำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (สปก.) สมาคมประชาสังคมชุมพร หน่วยจัดการจังหวัดที่มีจุดเน้นสำคัญจังหวัดชุมพร พัทลุง เครือข่ายเกษตรกรชาวสวนยาง นักวิชาการ และภาคประชาสังคมในพื้นที่ภาคใต้ ได้ขับเคลื่อนงานมาอย่างต่อเนื่อง

พัฒนาการการขับเคลื่อนเรื่องเกษตรผสมผสานในสวนยาง

การดำเนินงานพัฒนาเกษตรผสมผสานในสวนยางพารา เพื่อผลักดันนโยบายสู่แผนปฏิบัติงานของ กยท./สปก. ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 พัฒนาการของการขับเคลื่อนเรื่องเกษตรผสมผสานในสวนยาง

จากภาพประกอบ 1 ขับเคลื่อนแนวคิดความมั่นคงทางอาหารในสวนยางพารา โดยระยะที่ 1-2 ปี 2558-2562 ดำเนินงานภายใต้โครงการขับเคลื่อนระบบอาหารจังหวัดสงขลา ในระยะแรก ได้เกษตรกรที่เป็นตัวอย่างการทำเกษตรผสมผสานในสวนยางพาราของอำเภอควนเนียง จังหวัดสงขลา 12 ราย ระยะที่ 2 นักวิชาการสังเคราะห์รูปแบบเกษตรผสมผสานที่เหมาะสมในสวนยางได้ 10 แบบ ระยะที่ 3 นำรูปแบบเกษตรผสมผสาน 10 รูปแบบส่งเสริมเกษตรกรใน 5 อำเภอของจังหวัดสงขลา พร้อมกับถอดบทเรียนแปลงต้นแบบ 44 แปลง และประเมินมูลค่า

ด้านเศรษฐศาสตร์จำนวน 20 แปลง สันเคราะห์รูปแบบเกษตรผสมผสานที่เหมาะสมกับสวนยางพารา พร้อมกับแหล่งเรียนรู้จำนวน 8 แปลงในจังหวัดสงขลา จัดทำคู่มือ หลักสูตรการทำสวนยางยั่งยืน เผยแพร่ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างเกษตรกร การยางแห่งประเทศไทย สำนักงานเกษตรจังหวัด เครือข่ายวิชาการ เกิดองค์ความรู้ และได้นำชุดความรู้ ต้นแบบ ตลอดจนหลักสูตรการทำเกษตรผสมผสาน นำสู่การขยายผลสวนยางยั่งยืน

เมื่อเห็นรูปธรรมความสำเร็จ ชุดความรู้จากการทำเกษตรผสมผสานในสวนยางพาราของจังหวัดสงขลา ระยะที่ 3 จึงได้ขยายพื้นที่ดำเนินงานไปยังจังหวัดนครศรีธรรมราช นราธิวาส ระนอง และชุมพร ศึกษาแปลงต้นแบบการทำเกษตรผสมผสานในสวนยางพารา พบรูปแบบการทำสวนวนเกษตร เกษตรผสมผสานในแปลงที่ขอรับการปลูกแทนโดยมียางพาราเป็นพืชหลัก มีการสังเคราะห์รูปแบบและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ รวบรวมองค์ความรู้จากแปลงต้นแบบยกระดับเป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย ในงานสร้างสุขภาพใต้ ครั้งที่ 12 เมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2564 เสนอต่อการยางแห่งประเทศไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมดออกมาตรการที่เอื้อต่อการทำ “สวนยางยั่งยืน” ให้เกษตรกรสามารถปลูกพืช ข้าวไร่ เลี้ยงสัตว์ ผสมผสานร่วมในสวนยางยั่งยืน เพื่อเพิ่มพื้นที่ความมั่นคงทางอาหาร พร้อมทั้งเร่งสร้างความร่วมมือและความเข้าใจเรื่องสวนยางยั่งยืนกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

องค์ความรู้ รูปแบบการทำเกษตรผสมผสานในสวนยางพารา จำนวน 8 แปลง ดังรายละเอียด

ผลการดำเนินงาน ระยะที่ 1 และ 2 สถาบันนโยบายสาธารณะ ร่วมกับ ดร.ไชยยะ คงณี ดร.อริศรา ร่มเย็น เณรानนท์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่ ศึกษาทางเลือกของระบบเกษตรผสมผสานในจังหวัดสงขลา ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส สันเคราะห์ระบบการทำสวนยางพารา แบ่งออกเป็น 4 ระบบ คือ 1) ระบบยาง - ผสมผสาน (mixed cropping) 2) ระบบยางร่วมไม้เศรษฐกิจหรือพืชอาหาร (intercropping) และ 3) ระบบเกษตรแบบปลูกแยกแปลง (multi cropping) 4. ระบบวนเกษตร (agroforestry)

1. ระบบเกษตรหลากหลายแบบแยกแปลง (multi-cropping) เป็นปลูกสวนยางเชิงเดี่ยวและแยกแปลงกิจกรรมเกษตรอื่น ๆ ที่เป็นระบบผลิตเชิงเดี่ยวสำหรับการปลูกพืชชนิดนั้น ๆ เช่น สวนปาล์ม สวนสละ สวนทุเรียน ถั่วลิสง ฝรั่ง และไม้กินใบ เป็นต้น

แหล่งเรียนรู้แปลงนายจรูญ พรหมจรรย์ ที่อยู่บ้านเลขที่ 33/9 ซ.โล๊ะผักกูด หมู่ที่ 8 ต.ทุ่งตำเสา อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา โทรศัพท์ 086-9645561 แบ่งพื้นที่ปลูก เน้นสละเป็นพืชหลัก ร่วมกับการเลี้ยงปศุสัตว์และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมเกษตรอื่นๆ ผลการประเมินรายได้จากระบบเกษตร ยางพารา 130,605 บาท ไม้ผล 119,620 บาท พืชผัก 11,632 บาท ไม้เศรษฐกิจ 218,900 บาท ปศุสัตว์ / เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 216,670 บาท กิจกรรมเกษตรอื่นๆ 40,800 บาท

2. ระบบเกษตรหลากหลายแบบร่วมยาง (intercropping) ในพื้นที่ที่มีสวนยางเป็นพืชหลักร่วมแปลงเดียวกับการทำเกษตรอื่น ๆ เช่น ฝรั่ง เลี้ยง กากแฟ ไม้เศรษฐกิจ (ไม้แดง ตะเคียนทอง ยางนา จำปา มะค่าโมง กันเกรา หลุมพอ) เป็นต้น เรียกว่า ระบบพืชร่วมยาง

แหล่งเรียนรู้แปลงนายปฏิญา อีบรอเห็น หมู่ที่ 5 ต.สำนักขาม อ.สะเตา จ.สงขลา ใกล้กับโรงเรียนบ้านพรุเตียว โทรศัพท์ 089-6543466 เน้นการปลูกพืชผัก และไม้เศรษฐกิจ ผลการประเมินรายได้จากระบบเกษตรยางพารา 54,867 บาท ไม้ผล 43,000 บาท พืชผัก 50,660 บาท ไม้เศรษฐกิจ 533,900 บาท ปศุสัตว์และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 24,960 บาท กิจกรรมเกษตรอื่นๆ 66,400 บาท

แหล่งเรียนรู้แปลงนายสวัสดิ์ สังข์สมล 30/2 ม.4 ต.ช้างให้ตก อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี โทรศัพท์ 089-2970544 การปลูกยางพาราร่วมกับผักกูด และได้จัดพื้นที่บางส่วนสำหรับการเลี้ยงหมู และบ่อปลา นอกจากนั้นรอบแปลงยังได้ปลูกหมากและมะพร้าว ผลประเมินรายได้จากระบบเกษตร ยางพารา 215,460 บาท ไม้ผล 68,400 บาท พืช ผัก 3,000 บาท กิจกรรมเกษตรอื่นๆ 1,022 บาท

แหล่งเรียนรู้แปลงนางตอยฮีเราะ อาแด บ้านเลขที่ 211 ม.2 ต.กาตอง อ.ยะหา จ.ยะลา โทรศัพท์ 061-1932652 ปี 2565 เกษตรกรรายนี้กรีดยางจ้าง แปลงสวนยางเดิมได้ตัดโค่นปลูกทดแทน 6 ไร่ ซึ่งมีการปลูกกล้วยแซมยาง และได้จัดสรรพื้นที่สวนยางเดิมขนาด 0.25 ไร่ ปลูกผสมผสาน ได้แก่ ทุเรียน กล้วย มะพร้าว ผลประเมินรายได้จากระบบเกษตร รายได้จากยางพารา 226,800 บาท ไม้ผล 36,000 บาท พืชผัก 12300 บาท ปศุสัตว์-เพาะเลี้ยง 750 บาท

3. ระบบเกษตรผสม (mixed farming) เป็นระบบการผลิตที่มียางเป็นหลักร่วมแปลงเดียวกับกิจกรรมเกษตรอื่น ๆ ได้แก่ ไม้ยืนต้นพื้นบ้าน เลี้ยงสัตว์ และเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น เป็ด ไก่ หมู แพะ วัว ปลา ลูกเนียง สะตอ ฝั่ เป็นต้น

แหล่งเรียนรู้แปลงนายนิวัฒน์ เนตรทองคำ อยู่บ้านเลขที่ 89/2 หมู่ที่ 7 ต. พุงด้าเสา อ.หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โทรศัพท์ 087-3907426 ใช้ระบบสวนยางร่วมกับเกษตรผสมผสานที่หลากหลาย ทั้งพืชผัก ผลไม้ ปศุสัตว์ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ไม้เศรษฐกิจ ผลประเมิณรายได้จากระบบเกษตร ยางพารา 178,804 บาท ไม้ผล 221,450 บาท พืชผัก 486,640 บาท ไม้เศรษฐกิจ 80,866 บาท ปศุสัตว์และเพาะเลี้ยง 226,240 บาท กิจกรรมเกษตรอื่นๆ 92,000 บาท

แหล่งเรียนรู้แปลงนายชมสิทธิ์ ทำสอน ที่อยู่ 24/57 ม.5 ต.โคกเคียน อ.เมือง จ.นราธิวาส โทรศัพท์ 082-8250333 เกษตรกรรายนี้เป็นข้าราชการครูเกษียณ แปลงที่เลือกวิเคราะห์เป็นแปลงยางเชิงเดี่ยวเดิม และตัดโค่นปลูกผสมผสาน เช่น ยางพารา ทุเรียน มะพร้าว หมากรูด ไข่ และไม้เศรษฐกิจจำพวกยางนา ตะเคียน ต่าเสา มะฮอกกานี อายุไม่เกิน 2 ปี รวมทั้งจัดสรรที่ดินบางส่วนขุดบ่อเลี้ยงปลา ผลประเมิณรายได้จากระบบเกษตร ไม้ผล 994,000 บาท พืช-ผัก 36,000 บาท ปศุสัตว์-เพาะเลี้ยง 90,000 บาท

4. ระบบวนเกษตร (agroforestry) เป็นระบบเกษตรสวนยางฐานนิเวศป่าธรรมชาติ ซึ่งมีลักษณะการปลูกสวนยางร่วมแปลงกับไม้ผล ไม้เศรษฐกิจ สมุนไพร และพืชพันธุ์ป่าธรรมชาติ รวมทั้งมีร่องรอยของสัตว์ป่าขนาดเล็ก ในกรณีนี้เรียกว่า สวนสมรม ในสวนยางประกอบด้วย ไม้เศรษฐกิจ ไม้ผล กะทอน มะพร้าว เนียง สะตอ สละ กะพ้อ สมุนไพร ผัก กบ เป็นต้น

แหล่งเรียนรู้แปลงนายอาทร สุกสว่างผล หมู่ที่ 6 ต.พุงใหญ่ อ.หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา อยู่ใกล้วัดทุ่งงาย โทรศัพท์ 089-3801515 ใช้ระบบวนเกษตร ผลประเมิณรายได้จากระบบเกษตร ยางพารา 927,912 บาท ไม้ผล 250,190 บาท พืชผัก 61,200 บาท ไม้เศรษฐกิจ 460,995 บาท ปศุสัตว์และเพาะเลี้ยง 3,000 บาท กิจกรรมเกษตรอื่นๆ 179,000 บาท

ระยะที่ 3 สถาบันนโยบายสาธารณะ ร่วมกับ สมาคมประชาสังคมจังหวัดชุมพร และนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร ผศ.ดร.ว่าที่ ร.ต.ชุมพล อังคนานนท์ และนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ ผศ.ดร.วุฒิชัย ศรีช่วย ถอดบทเรียนเกษตรกรที่ทำเกษตรผสมผสานในสวนยางพารา แบ่งออกเป็น 4 ระบบ คือ 1) สวนวนเกษตรยางพารา เกษตรผสมผสานโดยมียางพาราเป็นพืชหลัก การใช้ประโยชน์ที่ดินสวนยางยั่งยืน และการผลิตตามแนวทางเกษตรกรรมยั่งยืน 5 รูปแบบดังนี้

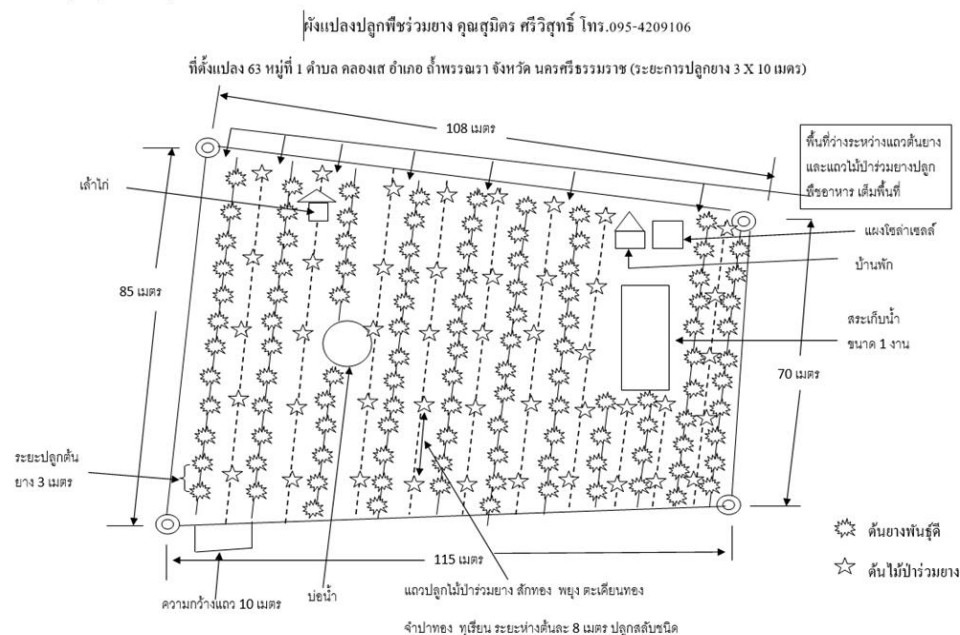
1. สวนวนเกษตรยางพารา เป็นการปรับเปลี่ยนจากสวนยางพาราเชิงเดี่ยวมาเป็นสวนเกษตรยางพารา มีลักษณะเป็นสวนยางปลูกใหม่พันธุ์ RRIM 600 ร่วมกับการทำประมงเลี้ยงปลา เลี้ยงสัตว์ และปลูกผักสวนครัวทั้งพืชท้องถิ่นและพืชที่เป็นความต้องการของท้องตลาด เพื่อให้มีรายได้อย่างต่อเนื่องก่อนที่ยางพาราจะให้ผลผลิตในอีก 5 ปี ข้างหน้า

แหล่งเรียนรู้แปลงนายเด่น พรหมจันทร์ หมู่ที่ 5 ตำบลชากอ อำเภอสรีสาคร จังหวัดนราธิวาส ปรับเปลี่ยนสวนยางเชิงเดี่ยวเป็นวนเกษตรยางพารา ปัจจุบันปลูกยางใหม่พันธุ์ RRIM 600 ร่วมกับขุดบ่อเลี้ยงปลา เลี้ยงเป็ดไข่ ปลูกพืชผักพื้นบ้านที่เพิ่มเติมในพื้นที่ส่วนต่างๆที่เหมาะสมของสวนวนเกษตรยางพารา ช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร ก่อนที่จะมีรายได้จากยางพาราที่ต้องใช้ระยะเวลา 5-6 ปีถึงจะเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ 774,668.87 อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อทุน 4.77 คิดเป็นอัตราผลตอบแทนภายใน 6 ปี สูงถึง 63.16 เปอร์เซ็นต์

2. เกษตรผสมผสานโดยมียางพาราเป็นพืชหลัก การทำพืชร่วมยางของเกษตรกรชาวสวนยางที่ขอรับการปลูกแทนแบบผสมผสานโดยมียางพาราเป็นพืชหลัก

แหล่งเรียนรู้แปลงนายนิมิต ศรีวิสุทธิ เลขที่ 63 หมู่ที่ 1 ตำบลคลองเส อำเภอกำแพงเพชร จังหวัดนครศรีธรรมราช โทร 095-4209106 เป็นการทำสวนยางพาราร่วมกับวนเกษตร เกษตรผสมผสาน ป่าร่วมยาง เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มรายได้จากพืชร่วมยาง แก้ปัญหาดินเสื่อม เพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบนิเวศน์ ในสวนยาง 5 ไร่ เปรียบเทียบต้นทุนค่าใช้จ่ายต่อปี 49,545 บาท มีรายได้จากการขายผลผลิตที่ปลูกในสวนยางพาราทั้งหมดจำนวน 63,400 บาท มีรายได้เพิ่มขึ้นปีละ 13,855 บาท

3. การใช้ประโยชน์ที่ดินสวนยางยั่งยืน มี 3 รูปแบบ คือ 1) ขนาดพื้นที่ ไม่เกิน 10 ไร่ แบบเกษตรผสมผสาน ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ แปรรูป และจัดการตลาดครบวงจร 2) ขนาดพื้นที่ ไม่เกิน 11-50 ไร่ แบบเกษตรผสมผสาน จัดโซนปลูกพืชที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และ 3) ขนาดพื้นที่ มากกว่า 50 ไร่ขึ้นไป จัดโซนพื้นที่เพื่อทำการผลิตหรือเพาะปลูกพืช-เลี้ยงสัตว์ ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และแรงงานในแปลงเกษตร

แหล่งเรียนรู้แปลงนายวิเวก อมตเวทย์ บ้านเลขที่ 148 หมู่ที่ 4 ตำบลทุ่งควาวัด อําเภอละแม จังหวัคชุมพร ทำเกษตรผสมผสานรูปแบบปลูกพืชสลับแถว พื้นที่ 51 ไร่

3. การผลิตตามแนวทางเกษตรกรรมยั่งยืน 5 รูปแบบ ประกอบด้วย 1) เกษตรทฤษฎีใหม่-โคกหนองนาโมเดล 2) เกษตรผสมผสาน 3) เกษตรอินทรีย์ 4) วนเกษตร และ 5) เกษตรธรรมชาติ

แหล่งเรียนรู้แปลงนายพูนวัช เล่าประวัติชัย บ้านเลขที่ 85 หมู่ที่ 2 ตำบลน้ำจืด อำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง ทำสวนยางยั่งยืนในพื้นที่ 78.3 ไร่ เป็นแปลงที่มีการใช้ประโยชน์จากที่ดินโดยปลูกยางเว้นระยะ 3 – 12 เมตร หรือ 44 ต้นต่อ 1 ไร่ เพื่อปลูกไม้ป่าแซม ปลูกผลไม้ตามฤดูกาล ผักพื้นบ้าน และสมุนไพร

ข้อจำกัด ปัญหาการดำเนินงานที่ผ่านมา

- มีองค์ความรู้ และชุดความรู้ แหล่งเรียนรู้ แต่การขยายผลยังไม่สามารถเพิ่มการทำเกษตรผสมผสานตามรูปแบบต่าง ๆ ข้างต้นได้มากพอ
- กระบวนการทัศน์ และวิสัยทัศน์ ความรู้และศักยภาพของบุคลากร ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเกษตรกรในการส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสานในสวนยางยังจำเป็นต้องมีการเติมเต็มความรู้ และพัฒนาศักยภาพ
- มีหลายหน่วยงาน องค์กรที่ขับเคลื่อนเรื่องการส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสานในสวนยาง แต่ยังมีการทำงานร่วมกัน หรือบูรณาการร่วมกันน้อย
- ผลจากการประชุม ร่วมกับการยางแห่งประเทศไทย และสำนักงานปฎิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมใน 14 จังหวัดภาคใต้เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2565 เกิดข้อสรุปร่วมกันในการผลักดันและขยายผลเกษตรผสมผสานในสวนยางยั่งยืน โดยต้องมีแผนปฏิบัติการร่วมกันในหน่วยงาน กยท.และ สปก. ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการขับเคลื่อนเกษตรผสมผสานในสวนยางภายใต้โครงการศูนย์วิชาการขับเคลื่อนนโยบายสาธารณะ ในการผลักดันให้เกิดแผนปฏิบัติการการทำสวนยางยั่งยืน หรือเกษตรผสมผสานในสวนยาง ทั้ง 14 จังหวัดภาคใต้ และแผนดังกล่าวจะถูกไปบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการของหน่วยงานต่อไป

ดังนั้น เพื่อผลักดันให้เกิดการขยายผลสวนยางยั่งยืนโดยทำให้เกิดแผนงาน โครงการ และการสร้างปฏิบัติการตามแผนงานของการยางแห่งประเทศไทย และสำนักงานปฎิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มีแผนการดำเนินงานร่วมกันในแปลงเกษตรกรที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการปลูกแทน การจัดทำศูนย์เรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการทำสวนยางยั่งยืน และการขยายแปลงพืชร่วมยาง ฯ สถาบันนโยบายสาธารณะ ร่วมกับภาคีเครือข่ายต่าง ๆ จึงได้จัดประชุมทำแผนความร่วมมือในการส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน วนเกษตร สวนยางยั่งยืนในพื้นที่ภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความร่วมมือในการผลักดันการขยายผลการทำสวนยางยั่งยืน ทำให้เกิดแผน โครงการ ที่มีการปฏิบัติการร่วมกับการยางแห่งประเทศไทย และสำนักงานปฎิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่จะทำให้เกษตรกรมีความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ครีวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น รายจ่ายลดลง และเพิ่มพื้นที่การทำเกษตรปลอดภัย และพื้นที่เกษตรอินทรีย์ กำหนดจัดประชุมทำแผนร่วมกันในวันพุธที่ 5 เมษายน 2566 ณ ห้องประชุมโรงเรียนอุบลรัตนราชกัญญาราชวิทยาลัย (โรงเรียนบ้านท่ามิหรำ) อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่การยางแห่งประเทศไทย 14 จังหวัดภาคใต้ เจ้าหน้าที่สำนักงานปฎิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมใน 14 จังหวัดภาคใต้ เกษตรกรแปลงต้นแบบ และเกษตรกรแปลงที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกแทน ก3 นักวิชาการจากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้-ชุมพร และมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ จำนวน 80 คน